

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 211 van 20 april 2018 met betrekking tot een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen voor wat betreft de fysische controle en betreffende Bel V (D203).

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 20 november 2017 heeft de Minister van Werk dit ontwerp van koninklijk besluit aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk (Hoge Raad) overgemaakt met de vraag een advies over dit ontwerp van koninklijk besluit met de nodige spoed te formuleren.

Deze brief geeft gevolg aan de brief van 7 november 2017 van de Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken waarin verzocht wordt het ontwerp van koninklijk besluit voor te leggen aan de Hoge Raad voor advies.

Toelichting over het ontwerp van koninklijk besluit:

Dit ontwerp van koninklijk besluit herziet en verduidelijkt de fysische controle van de ingedeelde inrichtingen en de vervoerders want het is gebleken uit verschillende gebeurtenissen, ontwikkelingen en ervaringen op het terrein dat het noodzakelijk is.

Zo hebben de erkende instellingen op dit ogenblik twee verschillende functies (taken van fysische controle voor de exploitanten en het toezicht hierop – delegatie van de overheid), wat inhoudt dat de scheiding controleur-gecontroleerde niet duidelijk is.

Uit de peer review-missie (IRRS genaamd), die in België eind 2013 door de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA) georganiseerd werd, is de noodzaak gebleken om duidelijk de contouren van de regelgever te definiëren en om een duidelijk en ondubbelzinnig statuut aan de "erkende instellingen" (aanbeveling nr. 5) toe te kennen.

De erkende instellingen zullen voortaan aan de kant van de exploitanten staan en handelen onder hun verantwoordelijkheid en voor hun rekening. Ze zullen geen opdrachten meer uitvoeren die hen door de overheid gedelegeerd werden.

Uit de IRRS bleek tevens dat het nodig was dat het wettelijk kader het Agentschap niet langer mocht toestaan om de fysische controle bij de exploitanten uit te voeren (aanbeveling nr. 5).

Daarnaast moet het erkenningsstelsel voor de instellingen voor fysische controle worden herzien in het licht van de openstelling van de private markt, met duidelijke voorwaarden en criteria.

Ten slotte laat de door het Agentschap sinds 2001 opgedane ervaring toe om een controleconcept voor te stellen waardoor de veiligheid en de stralingsbescherming op het terrein worden versterkt:

- Elke exploitant moet een interne dienst voor fysieke controle oprichten en deze dienst uitrusten met de nodige middelen om de opdrachten qua stralingsbescherming en nucleaire veiligheid die toegewezen worden aan deze dienst, doeltreffend te kunnen uitvoeren. De goede werking van deze dienst ligt volledig onder de verantwoordelijkheid van de exploitant.
- Het hoofd van de dienst voor fysieke controle maakt steeds deel uit van het personeel van de exploitant, ongeacht of hij al dan niet een deskundige bevoegd in de fysieke controle is. Deze bepaling versterkt de verantwoordelijkheid van de exploitant.
- In het besluit worden de nieuwe vereisten van de richtlijn 2013/59/Euratom (“Basic Safety Standards — BSS”) met betrekking tot de concepten “Functionaris voor Stralingsbescherming (RPO)” en “stralingsbeschermingsdeskundige (RPE)” in de Belgische regelgeving geïntegreerd, met de eraan verbonden opleidingseisen.

Daarenboven, voor de activiteiten met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen van klasse 7, worden de taken en missies van de fysieke controle ten aanzien van deze van de veiligheidsadviseur (voor het vervoer van gevaarlijke goederen) klasse 7 verduidelijkt.

Tot slot wordt met dit ontwerp van besluit ook uitvoering gegeven aan de bepalingen van de wet van 7 mei 2017 tot wijziging van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortvloeiende gevaren en betreffende het federaal agentschap voor Nucleaire Controle, wat betreft de organisatie van de fysieke controle, waardoor de rol van Bel V eveneens beter afgelijnd wordt.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd op 28 november 2017 aan het uitvoerend bureau voorgelegd en door vertegenwoordigers van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) voorgesteld. (PPT/PBW – D203- BE 1246)

De sociale partners van het uitvoerend bureau hebben op 28 november 2017 beslist om het ontwerp van koninklijk besluit op 25 januari 2018 te bespreken tijdens een commissie ad hoc.

De sociale partners van het uitvoerend bureau hebben op 27 maart 2018 beslist om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen op de eerstvolgende voltallige vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk van 20 april 2018. (PPT/PBW – D203 - 693)

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk heeft zijn advies geformuleerd tijdens de plenaire vergadering van 20 april 2018.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP 20 APRIL 2018

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk brengt een deels unaniem en verdeeld advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen voor wat betreft de fysieke controle en betreffende Bel V.

Unaniem advies van de Hoge Raad.

Algemeen vinden de sociale partners van de Hoge Raad dat:

1. de verwijzingen naar de aparte uitvoeringsbesluiten van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk geactualiseerd moeten worden en verwezen moet worden naar de juiste artikelen van de Codex over het welzijn op het werk.
2. de bevoegdheden van het FANC moeten bij het FANC blijven en kunnen niet uitgebreid worden. De bevoegdheidsverdeling tussen de Federale overheidsdienst Werkgelegenheid Arbeid en Sociaal overleg en het FANC zoals die nu bestaat moet blijven.
3. de controle op de praktijk moet steeds in functie zijn van de bescherming van de arts, patiënt en werknemer.

Daarnaast vragen de sociale partners dat de bevoegde Ministers kennis nemen van en rekening houden met de nota (in het Nederlands) van de algemene directie Humanisering van de arbeid van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (HUA/29618/N/A/EH/CD/GP) die als bijlage bij dit advies is toegevoegd.

Ontwerp van artikel 23.1.1: gemeenschappelijke dienst voor fysieke controle

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk vindt dat het nodig is om bij de minimale criteria voor goedkeuring ook te vermelden dat er voldoende erkende deskundigen aanwezig moeten zijn in de gemeenschappelijke dienst om de taken en opdrachten vermeld in de artikel 23 op een correcte manier uit te voeren.

Ontwerp van artikel 23.3: studenten, leerlingen en stagiairs

In de codex over het welzijn op het werk worden extra regels opgelegd wat de bescherming van jongeren, leerlingen en stagiairs betreft tegen een mogelijke blootstelling aan ioniserende straling.

Daarom vindt Hoge Raad dat, alhoewel deze categorieën reeds beschermd zijn in titel 5 betreffende ioniserende stralingen van boek V van de codex over het welzijn op het werk, het artikel 23.3 moet voorafgegaan worden door: "Onverminderd de bepalingen van titel 3 en 4 van boek X, van de codex over het welzijn op het werk".

Basisopleiding, permanente vorming, aanvullende vorming, praktische ervaring

Bij de agenten en bij de erkende deskundigen zijn er voorwaarden op het vlak van vorming en praktische ervaring. Het ontwerp van koninklijk besluit voorziet in meerdere artikels dat het Agentschap minimumeisen kan opleggen betreffende inhoud van deze vormen en ervaring. Voor zover dit nog niet gebeurde, vinden de sociale partners van de Hoge Raad het nodig dat het Agentschap aanvullend op het koninklijk besluit deze minimumeisen vastlegt.

Verdeeld advies van de Hoge Raad.

Betreffende het ontwerp van artikel 23.1.6.

De werknemersvertegenwoordigers van de Hoge Raad zijn van mening dat naast de gegevens van artikel 23.1.5 b) 6° ook de gegevens die door de dienst voor fysieke controle worden vastgesteld volgens artikel 23.1.5 b) 8°, 10° en 11° rechtstreeks gemeld moeten worden aan de erkend geneesheer en aan de dienst of het departement belast met gezondheidstoezicht, daar deze gegevens belangrijk zijn in het kader van gezondheidstoezicht. Het gaat hier over blootstellingen als gevolg van een ongeval of incident en de maatregelen om herhaling te voorkomen, het programma van gezondheidstoezicht en de geschiktheid van werkposten voor zwangere vrouwen of vrouwen die borstvoeding geven.

De werkgeversvertegenwoordigers van de Hoge Raad vinden dat enkel de gegevens van artikel 23.1.5 b) 11° rechtstreeks gemeld moeten worden aangezien dat dit de bevoegdheid is van de arbeidsgeneesheer en al van toepassing is.

Ze merken op dat de artikelen 23.1.5 b) 8° en 10° daarentegen onder de verantwoordelijkheid van de werkgever vallen.

Ontwerp van artikel 23.2.7

Naar analogie met de opmerkingen van de werknemersvertegenwoordigers van de Hoge Raad bij artikel 23.1.6. vinden ze dat het nodig is om naast de gegevens van artikel 23.2.6 b) 4° ook de gegevens van artikel 23.2.6. b) 6°, 7° en 8° rechtstreeks gemeld moeten worden aan de erkend geneesheer en aan de dienst of het departement belast met gezondheidstoezicht.

De werkgeversvertegenwoordigers van de Hoge Raad melden naar analogie met artikel 23.1.6 dat ook hier enkel de gegevens van artikel 23.2.6 b) 8° rechtstreeks gemeld moeten worden aangezien dat dit de bevoegdheid is van de arbeidsgeneesheer en al van toepassing is.

Ook hier merken ze op dat de artikelen 23.2.6 b) 6° en 7° daarentegen onder de verantwoordelijkheid van de werkgever vallen.

Ontwerp van artikel 23.5: bescherming van het hoofd van de interne dienst voor fysieke controle

De werknemersvertegenwoordigers van de Hoge Raad zijn van mening dat het hoofd van de dienst voor fysieke controle, net zoals de preventieadviseurs van de interne dienst, een vorm van bescherming moet genieten.

Hierbij maken ze volgende bijkomende bemerkingen:

- daar enkel het hoofd van de dienst voor fysieke controle de bescherming geniet, vinden ze dat het nodig is om deze bescherming uit te breiden tot alle erkende deskundigen zodanig dat ze hun taken en opdrachten in volledige onafhankelijkheid kunnen uitvoeren (cf. bescherming voor alle preventieadviseurs en niet enkel voor het hoofd van de interne dienst).
- deze bescherming heeft weinig zin wanneer ze niet gepaard gaat met een regelgeving die de procedures, beroepsmogelijkheden en eventuele sancties bij niet naleving voorziet. (cf. de Wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs)

De werkgeversvertegenwoordigers van de Hoge Raad vragen zich af wat de meerwaarde is van deze bescherming. Er is geen enkele beschrijving van situaties die motiveert of aantoonst dat een dergelijke bescherming noodzakelijk is. De taken van het hoofd van dienst fysieke controle zijn helemaal niet te vergelijken met die van een preventieadviseur. Ze zijn van die aard dat niet hoeft gevreesd te worden voor zijn onafhankelijkheid. Indien met grondige argumenten aangetoond kan worden dat het noodzakelijk is om een vorm van bescherming te bieden, dient onderstreept te worden dat dit niet kan gebeuren via een koninklijk besluit. De voorbereidende werken, het advies van de Raad van State en de parlementaire discussies i.v.m. de Wet van 20 december 2002 betreffende de bescherming van de preventieadviseurs, hebben duidelijk gemaakt dat dergelijk statuut en de eraan verbonden bescherming bij wet geregeld dient te worden.

Bovendien halen de werkgeversvertegenwoordigers aan dat in veel gevallen de “bescherming” van preventieadviseurs contraproductief blijkt o.a. door het feit dat ze buiten strategische discussies en beslissingen worden gehouden. Door hun “beschermd statuut” genieten ze vaak niet het volle vertrouwen en blijken ze veelal weinig impact te hebben binnen de onderneming of instelling waar ze werkzaam zijn.

Ontwerp van artikel 74: instellingen voor fysieke controle

De werknemersvertegenwoordigers van de Hoge Raad zijn van mening dat de onafhankelijkheid, de onpartijdigheid en de integriteit van de instellingen moet gewaarborgd worden.

Bovendien moet voorkomen worden dat middelen bedoeld voor de organisatie van de fysieke controle wegvloeien uit de instellingen.

Ze vinden dat door het afschaffen van de commissie van advies, ook een bron van informatie en een mogelijkheid tot controle vanuit de sociale partners verdwijnt.

Daarom stellen de werknemersvertegenwoordigers van de Hoge Raad het volgende voor om deze bekommernissen ten dele weg te nemen.

- Om te voorkomen dat geld bedoeld voor het uitvoeren van de opdrachten en taken inzake fysieke controle wegvloeit naar gelieerde organisaties kan, naar analogie met wat wordt opgelegd aan de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk in artikel II.3-12 van de codex over het welzijn op het werk, worden opgenomen dat de werkingsopbrengsten van de instellingen voor fysieke controle worden aangewend om de instelling in staat te stellen de opdrachten te vervullen die hem zijn toevertrouwd in toepassing van de regelgeving.
- Om de onafhankelijkheid van de deskundigen te versterken, mag naar analogie met wat in artikel II.5-5 van de codex staat betreffende het personeel van de EDTC's, hun bezoldiging niet afhangen van het aantal controles of de duurtijd ervan, noch van de uitslagen van deze controles.
- Voor zover die mogelijkheid nog niet zou bestaan, moet een procedure afgesproken worden waarbij de sociale partners vragen over incidenten of problemen met betrekking tot de fysieke controle en de werking van de instellingen voor fysieke controle kunnen melden aan het FANC, met de garantie van opvolging en feedback.
- De algemene evaluatie van de fysieke controle organiseren via een commissie ad hoc die éénmaal per jaar vergadert op uitnodiging van het FANC, waarbij het FANC verslag uitbrengt over de fysieke controle en de werking van de erkende instellingen. Erkende instellingen kunnen gehoord worden op eigen initiatief of op vraag van de sociale partners. Dit kan samenvallen met het jaarlijks verslag van het FANC aan de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming over de activiteiten en de bevindingen in het kader van het dosimetrisch toezicht (artikel 25/15 van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortvloeiende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, wat betreft het dosimetrisch toezicht).
- Wat de bevoegdheden van de commissie ad hoc betreft zouden minstens de bevoegdheden overgenomen moeten worden van de huidige commissies van toezicht van de erkende instellingen.
- De werknemersvertegenwoordigers maken zich bovendien zorgen over het volledig opengooien van de markt van de erkende instellingen en dit om verschillende redenen:
 - Het is al een bijzonder kleine markt en bv. op het vlak van expertise is een te grote versnippering niet wenselijk.
 - De controle op deze eventuele nieuwe spelers lijkt ons problematisch, zeker bij buitenlandse instellingen. Zowel twijfels bij de controlemogelijkheden van het FANC, maar zeker ook bij die van de sociale partners.
 - We vrezen dat er druk komt op de prijzen en hieraan gekoppeld op de kwaliteit van de dienstverlening, met mogelijk ook problemen voor de bescherming van vrije beroepen, van hun klanten en van hun werknemers.
 - De opleidingsvoorwaarden voor de directeur van de erkende instellingen verdwijnen ook. We vrezen dat hierdoor de prioriteit van de stralingsbescherming verschuift naar een prioriteit van omzet en winstmarge.
- Daarom stellen de werknemersvertegenwoordigers voor om toch extra voorwaarden op te leggen aan de erkende instellingen:
 - een opleiding als stralingsdeskundige voor de directeur van de instelling;
 - een raad van bestuur die minstens voor de helft bestaat uit personen met een opleiding in de stralingsbescherming;
 - toch vasthouden aan de vzw-vorm.

De werkgeversvertegenwoordigers van de Hoge Raad zijn eveneens van mening dat de onafhankelijkheid, de onpartijdigheid en de integriteit van de instellingen moet gewaarborgd worden. Echter een opleiding aan de directeur of beperkingen aan de raad van bestuur opleggen is een slechte en niet wenselijke manier om de goede werking te waarborgen en kwaliteit af te dwingen. Zij zouden hier willen refereren naar het kwaliteitshandboek en naar nationale en internationale regels en codes m.b.t. goed bestuur.

Bovendien hebben de werkgeversvertegenwoordigers volgende opmerkingen:

Algemene opmerking

De ziekenhuissector is, tijdens de voorafgaande werkzaamheden van het FANC, al geïnterpelleerd als stakeholder.

Spijtig genoeg merkt de sector op dat met heel wat opmerkingen en vragen tot verduidelijking nog onvoldoende rekening werd gehouden. Deze zijn nochtans cruciaal voor een goede implementatie en voorbereiding op het terrein.

Betreffende de opleiding

1. De vraag stelt zich welke instellingen die opleidingen zullen geven.
Vandaag is er bijvoorbeeld al een wachtlijst voor verpleegkundigen die de verplichte opleiding van 50u (+10u) moeten volgen voor het bedienen van RX toestellen onder toezicht. Daarom stelt zich de vraag of de opleidingsinstellingen wel zullen kunnen voldoen aan de bijkomende vraag die zal volgen uit de nieuwe regelgeving. Zijn de opleidingscentra voldoende voorbereid?
2. Over welke basisopleiding moet de agent voor stralingsbescherming al beschikken vooraleer hij de bijkomende vorming gaat volgen?
Dit wordt onvoldoende gepreciseerd.

Vragen over de rol van agenten voor stralingsbescherming

1. Wat betreft de aanwezigheid wanneer de installatie in werking is (bv.: röntgentoestellen die 24/24 gebruikt worden, nucleaire geneeskunde, radiotherapie,...).
Moet een agent altijd aanwezig zijn op de dienst (24/24, respectievelijk tijdens opening van de dienst)?
2. Mag een agent verantwoordelijk zijn voor meerdere verschillende diensten, eventueel op verschillende sites (bv. Radiologie, densitometrie en tandheelkunde)?
En indien ja, op welke maximale afstand van elkaar?

Bemerkingen over het hoofd van de dienst

1. Wat bij tijdelijke afwezigheid van het hoofd van de dienst (back-up)?
2. “hoofd” is niet de adequate term voor deze functie. Deze lijkt zo deel uit te maken van de hiërarchische lijn. Coördinator?
3. Mag een diensthoofd ook zelf handelingen stellen, of blijft zijn taak beperkt tot controle?

Sporadische behandeling van gevaarlijke goederen

Wat betreft de sporadische behandeling van gevaarlijke goederen, wordt de notie “sporadisch” onvoldoende gespecificeerd.

De dienst of het departement belast met het gezondheidstoezicht

Wat wordt bedoeld met de dienst of departement belast met het gezondheidstoezicht?

Geüniformeerde elektronische gegevensstromen

Gezien alle informatie die bijgehouden en overgemaakt moet worden, lijkt het opportuun om dit via geüniformeerde elektronische gegevensstromen te doen.

De werkgeversvertegenwoordigers van de Hoge Raad verklaren ook dat, in het kader van de herziening van hetzelfde koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen, de Hoge Raad in zijn advies nr. 203 het volgende vermeldde:

...“De Raad merkt op dat het artikel 64.8 van het ARBIS zoals vermeld in artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit veel te ruim en onnauwkeurig is omschreven. Dit artikel sluit immers ook uit dat draagbare toestellen worden gebruikt die bediend worden op afstand.

De Raad stelt voor om dit artikel als volgt aan te passen: “Het is verboden om voor de niet-destructieve controles gebruik te maken van een draagbaar röntgentoestel waarbij geen adequate bescherming van de bediener/gebruiker/operator mogelijk is.”...”

Zoals uitgelegd aan het FANC, zorgt de vaagheid van de wet die bepaalde controleapparatuur verbiedt die noodzakelijk is voor het respecteren van bepaalde normen voor de controle van de integriteit van de leidingen en het gecontroleerde gebruik, voor een adequate bescherming van de operator .

Daarom wordt via dit tweede advies gevraagd dat de formulering van artikel 64.8 wordt verduidelijkt om de mogelijkheid te waarborgen dat de normen betreffende de controle van de leidingen worden gerespecteerd.

In dat opzicht heeft het FANC de ontwerp tekst die momenteel wordt herzien betreffende dit artikel op 27 maart aan de CSPPT overgemaakt. Het feite dat apparaten die worden gebruikt voor de analyse van de chemische samenstelling van materialen worden uitgesloten en dat "draagbaar" door "door de operator in de hand gehouden" wordt vervangen, voldoet dit aan de vraag van de Hoge Raad. Opgemerkt moet worden dat het in dit tekstvoorstel betreffende het artikel 64.7 gaat.

III. BESLISSING

Overmaken van het advies aan de Minister van Werk.

Afz.: HUA – Ernest Blerotstraat 1 – 1070 BRUSSEL

Aan dr. Evelyne Schleich
Voorzitster van de Hoge Raad voor
Preventie en Bescherming op het werk
E. Blerotstraat 1
1070 Brussel

HUA	HUT
Datum : 19 03 2018	
Nr : 29395	
Bestemd voor Sar	

Uw bericht van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:
HUA/29618/N/A/EH/CD/GP

Brussel,

19 -03- 2018

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende het algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen voor wat betreft de fysieke controle en betreffende Bel V

Mevrouw de voorzitter,

Naar aanleiding van de besprekingen in het uitvoerend bureau van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk van dinsdag 6 maart 2018, vindt u hierbij het advies van de afdeling normen welzijn op het werk van de AD humanisering van de arbeid betreffende het in rand vermelde ontwerp van koninklijk besluit. In dit advies wordt voornamelijk onderzocht of het hiervoor vermelde ontwerp van koninklijk besluit in overeenstemming is met de bepalingen van de codex over het welzijn op het werk. Gelet op het tijdsbestek waarin dit advies werd gevraagd, beperkt dit advies zich tot de belangrijkste vaststellingen, maar kon geen volledige grondige analyse van het ontwerp gemaakt worden.

Algemene opmerkingen

Het OKB bepaalt dat de dienst voor fysieke controle onder meer als opdracht heeft advies te verlenen over de stralingsbescherming, vergunningsaanvragen te onderzoeken en goed te keuren, de oplevering van nieuwe installaties te verrichten, de dosimetrie op te volgen en verschillende controles uit te voeren.

Het gaat hier om een omvangrijk pakket van opdrachten en taken die de gewone adviesopdracht van de preventieadviseur, zoals geconcipieerd door de welzijnswet – werknemers sterk overstijgen. Hij krijgt immers een opdracht tot goedkeuren van vergunningsaanvragen en tot het uitvoeren van controles die over het algemeen door de welzijnswet – werknemers worden toevertrouwd aan externe diensten voor technische controles op de werkplaats. Hoewel de dienst voor fysieke controle ook taken uitoefent op het vlak van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers, lijkt het takenpakket van deze dienst ver de **opdracht van de interne dienst voor preventie en bescherming** op het werk (IDPBW) ver te overstijgen. Derhalve rijst de vraag of dit

takenpakket in de praktijk kan gecumuleerd worden met de opdracht van de preventieadviseur van de IDPBW. Vanuit die optiek wordt er wellicht beter een aparte dienst opgericht die evenwel nauw samenwerkt met de IDPBW.

Indien er toch wordt geopteerd de taken van de dienst voor fysieke controle toe te vertrouwen aan de IDPBW, wat in ondernemingen met een beperkte aanwezigheid van radioactieve bronnen, wellicht de beste optie onder de volgende voorwaarden:

- a) In dat geval dient er voor gezorgd te worden dat de IDPBW zowel zijn opdrachten in toepassing van de welzijnswet – werknemers als deze in verband met fysieke controle te allen tijde volledig en doelmatig kan vervullen. Krachtens artikel 23.1.2.1. van het ontwerp moet de functie van deskundige erkend in de fysieke controle permanent ingevuld worden, wat een tewerkstelling aan 100 % impliceert. In de praktijk betekent dit dat er in deze ondernemingen tenminste twee preventieadviseurs moeten aangeduid worden. Zo niet, kunnen de opdrachten in het kader van de welzijnswet niet worden uitgevoerd. Er moet immers rekening worden gehouden met de bepaling van artikel II.1-16, §2 van de codex over het welzijn om het werk betreffende de vaststelling van de minimumduur van de prestaties van de preventieadviseur.
- b) De erkende deskundige inzake fysieke controle dient aan specifieke voorwaarden op het vlak van diploma, opleiding en ervaring te voldoen. De vraag is of deze specialisatie de uitvoering van de taken van de IDPBW niet in het gedrang kan brengen, daar van een preventieadviseur in het kader van de welzijnswet een algemene visie op welzijn op het werk wordt verwacht. Een cumul met een specifieke specialisatie kan leiden tot het verwaarlozen van de opdrachten opgelegd door de welzijnswet-werknemers.

Indien geopteerd wordt voor de oprichting van een **gemeenschappelijke dienst voor fysieke controle** dient onderzocht te worden of deze dienst kan ondergebracht worden bij een gemeenschappelijke dienst PBW. In dat geval dient de procedure voor de oprichting van een gemeenschappelijke dienst PBW, zoals voorzien door de welzijnswet-werknemers te worden nageleefd. De dienst voor fysieke controle zou dan een afdeling van deze gemeenschappelijke dienst kunnen zijn. Een andere piste kan er in bestaan een aparte gemeenschappelijke dienst voor fysieke controle op te richten, waarvoor uitsluitend het FANC bevoegd is. Zowel in het geval van een afdeling van een gemeenschappelijke dienst PBW als in het geval van een aparte dienst zal de regelgeving in een specifieke procedure moeten voorzien, opdat het FANC de toelating kan verlenen. Dergelijke procedure is thans niet opgenomen in het ontwerp.

Indien de preventieadviseur van de IDPBW de functie van deskundige inzake fysieke controle uitoefent, kan misschien de wet van 20 december 2002 betreffende de **bescherming** van preventieadviseurs worden toegepast. Het is evenwel niet duidelijk of de taken van de dienst voor fysieke controle worden gelijkgesteld met de taken van een preventieadviseur in toepassing van de welzijnswet-werknemers. Het is evenmin duidelijk of de deskundige inzake fysieke controle kan ondergebracht worden onder de definitie van preventieadviseur zoals bepaald in de voormelde wet van 20 december 2002. Indien deze vraag negatief beantwoord wordt kan de bescherming voorzien door deze wet niet toegepast worden op de deskundige inzake fysieke controle, ook niet wanneer hij deze functie cumuleert met deze van preventieadviseur. Indien de deskundige inzake fysieke controle geen preventieadviseur is, vormt artikel 23.5 geen voldoende juridische basis voor diens bescherming.

Volgens artikel 23.3 van het ontwerp dient het radiologisch controlesysteem te zorgen voor een bescherming van de **leerlingen, stagiairs en studenten** die equivalent is met deze van de werknemers. Er moet hierbij rekening gehouden worden met de bescherming die de welzijnsreglementering biedt aan deze categorieën van gelijkgestelde werknemers. De bepalingen inzake de bescherming van het welzijn van de jongeren op het werk (waaronder de leerlingen en studenten vallen) en van stagiairs voorzien immers in een grotere bescherming dan voor de gewone werknemers. Er kan dus geen sprake zijn van een bescherming die "slechts" equivalent is. Om die reden kan men zich de vraag stellen of het ontworpen artikel 23.3 wel nuttig is.

Specifieke opmerkingen

In het ontwerp van koninklijk besluit wordt nog verwezen naar de vroegere uitvoeringsbesluiten van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk. Deze verwijzingen moeten aangepaste worden aan de nieuwe codex over het welzijn op het werk.

Zo is er bijvoorbeeld in artikel 23.1 nog sprake van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk. Dit moet vervangen worden door een verwijzing naar titel 2 inzake de algemene beginselen betreffende het welzijnsbeleid van boek I van de codex over het welzijn op het werk.

In het artikel 23.2.1 wordt er verwezen naar het koninklijk besluit van 27 oktober 2009 betreffende de oprichting van een gemeenschappelijke dienst voor preventie en bescherming op het werk. Dit is voortaan titel 2 betreffende de gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk van boek II van de codex over het welzijn op het werk.

Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 23.1

In het derde lid van dit artikel wordt gesteld dat de opdrachten van de dienst voor fysieke controle, in voorkomend geval, moeten worden uitgevoerd in overleg met onder meer de 'geneesheer belast met het medisch toezicht'. Het is aangewezen dezelfde terminologie te gebruiken van de welzijnsreglementering en aldus te spreken van de 'preventieadviseur-arbeidsgeneesheer'.

Artikel 23.1.2.1, §1

In de inrichtingen van klasse I en de voertuigen met kernaandrijving is het hoofd van de dienst voor fysieke controle tevens diegene die belast is met de leiding van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Overeenkomstig de welzijnsreglementering gaat het dus om de 'preventieadviseur belast met de leiding van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk'. Het is aangewezen in dit artikel dezelfde terminologie te gebruiken als in de welzijnsreglementering en duidelijk te vermelden dat het om een preventieadviseur gaat.

Daarnaast moet opgemerkt worden dat dit betekent dat de preventieadviseur belast met de leiding van de interne dienst een dubbele functie heeft. Men dient er aandacht voor te hebben dat deze preventieadviseur in de mogelijkheid moet zijn (op het vlak van tijd en middelen) om de beide functies te combineren.

Artikel 23.1.3.1, §1

- Wanneer de exploitant geen deskundige erkend in de fysieke controle van klasse II onder zijn personeelsleden heeft, wordt de leiding van de dienst voor fysieke controle toevertrouwd aan het hoofd van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk of aan een rechtstreeks onder diens gezag geplaatste persoon.

Hier moet opnieuw opgemerkt worden dat de welzijnsreglementering het begrip 'preventieadviseur belast met de leiding van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk' hanteert. Het is aangewezen deze terminologie te gebruiken.

Bovendien is er sprake van 'een rechtstreeks onder dienst gezag geplaatste persoon'. De vraag rijst of hiermee de andere preventieadviseurs van de interne dienst worden bedoeld. Indien het antwoord op deze vraag positief is, moet dit verduidelijkt worden in het artikel.

- Wanneer de deskundige erkend in de fysische controle van klasse II wel deel uitmaakt van het personeel van de exploitant, zal deze de leiding van de dienst voor fysische controle op zich nemen.

In de verklarende nota bij het ontwerp van koninklijk besluit wordt gesteld dat de dienst voor fysische controle al dan niet deel kan uitmaken of kan samengevoegd worden met de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk. Het is niet duidelijk wat er precies wordt bedoeld met "deel uitmaken van of samengevoegd worden met". Hierdoor rijst de vraag of de erkende deskundige dan in bepaalde gevallen een preventieadviseur zal zijn (bij deel uitmaken van of samenvoeging met de interne dienst) en in andere gevallen niet.

- Het hoofd van de dienst voor fysische controle heeft rechtstreeks toegang tot de persoon die belast is met het dagelijks beheer.

Wanneer de erkende deskundige geen deel uitmaakt van het personeel van de exploitant, is het hoofd van de dienst voor fysische controle de preventieadviseur belast met de leiding van de interne dienst. Deze preventieadviseur hangt rechtstreeks af van de persoon belast met het dagelijks beheer van de onderneming of instelling en heeft rechtstreeks toegang tot de persoon of personen belast met het dagelijks beheer van de technische bedrijfseenheid of bedrijfseenheden (artikel II.1-15 van de codex).

Volgens de verklarende nota bij het ontwerp van koninklijk besluit hangt hoofd van de dienst voor fysische controle rechtstreeks af van en heeft hij rechtstreeks toegang tot de persoon belast met het dagelijks beheer van de inrichting of onderneming.

Het is aangewezen het ontwerp van koninklijk besluit en de verklarende nota op dit vlak op elkaar af te stemmen en rekening te houden met het feit dat een preventieadviseur zowel rechtstreeks afhankelijk van als rechtstreeks toegang heeft tot de persoon belast met het dagelijks beheer.

Bovendien moeten de verschillen tussen het Nederlands en het Frans in de verklarende nota weggewerkt worden ("accès direct à la personne chargée de la gestion journalière" vs "rechtstreeks afhankelijk van en rechtstreekse toegang hebben tot de persoon belast met het dagelijks beheer").

- De verklarende nota bij het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt dat in de door de wet betreffende het welzijn op het werk en haar uitvoeringsbesluiten bepaalde gevallen de exploitant zelf de functie van hoofd van de dienst voor fysische controle kan waarnemen in geval van afwezigheid van het hoofd van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Het enige geval dat de welzijnsreglementering kent is dat waarin de werkgever zelf de functie van preventieadviseur uitoefent in de ondernemingen met minder dan 20 werknemers. Er moet verduidelijkt worden dat het om dit geval gaat.

Bovendien stelt zich de vraag waarom dit enkel in de verklarende nota wordt vermeld en niet in het ontwerp van koninklijk besluit.

Artikel 23.1.5

In punt b), 6. is er sprake van 'de erkende geneesheer belast met het medisch toezicht op de werknemers'. Het is aangewezen te spreken van de 'erkende arbeidsgeneesheer'.

In punt b), 10. Is er sprake van het 'programma voor gezondheidstoezicht'. Het is niet duidelijk wat hiermee precies wordt bedoeld.

In punt b), 11. gaat het om het verifiëren van de geschiktheid van de werkpost voor zwangere vrouwen of vrouwen die borstvoeding geven. Er moet rekening mee gehouden worden dat de welzijnsreglementering in boek X van de codex stelt dat de werkgever onmiddellijk één van de maatregelen bedoeld in artikel 42 van de arbeidswet van 16 maart 1971 moet treffen wanneer de zwangere werkneemster of de werkneemster die

borstvoeding geeft een activiteit verricht waarbij ze volgens de risicoanalyse het risico loopt op blootstelling aan ioniserende stralingen (artikel X.5-7, tweede lid en bijlage X.5-2 van de codex).

Artikel 23.1.6

In dit artikel is er sprake van 'de dienst of departement belast met het gezondheidstoezicht'. Overeenkomstig de welzijnsreglementering dient de volgende terminologie te worden gebruikt: 'het departement of de afdeling belast met het medisch toezicht van de interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk'.

Artikel 23.2.1, tweede lid

Indien niet aan de voorwaarde vermeld in het eerste lid, punt a) wordt voldaan, kan de goedkeuring voor de inrichting van een gemeenschappelijke dienst voor fysieke controle toch door het FANC worden afgeleverd indien de gemeenschappelijke dienst voor fysieke controle deel uitmaakt van een gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Voor de oprichting van een gemeenschappelijk interne dienst en elke wijziging inzake de samenstelling ervan moet een specifieke procedure worden gevolgd waarbij de toelating tot oprichting van de gemeenschappelijke interne dienst gegeven wordt aan de hand van een KB of MB. Bijgevolg rijst de vraag of het feit dat een gemeenschappelijke dienst voor fysieke controle deel uitmaakt van een gemeenschappelijke interne dienst moet opgenomen worden in het KB of MB tot oprichting van de gemeenschappelijke interne dienst.

Over dit punt wordt geen verdere uitleg gegeven in de verklarende nota bij het ontwerp van koninklijk besluit.

Daarnaast moet de leiding van de dienst voor fysieke controle verzekerd worden door het diensthoofd van de gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk of door een persoon die rechtstreeks onder zijn gezag is geplaatst.

Hier dient opnieuw het begrip 'de preventieadviseur belast met de leiding van de gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk' te worden gebruikt en stelt zich de vraag wie er wordt bedoeld met een persoon die rechtstreeks onder zijn gezag is geplaatst (zie ook de opmerking bij artikel 23.1.3.1, §1).

Artikel 23.2.2

Bij dit artikel worden dezelfde opmerkingen gemaakt als bij het artikel 23.1.3.1, §1.

Artikel 23.2.6

Bij dit artikel worden dezelfde opmerkingen gemaakt als bij het artikel 23.1.5.

Artikel 23.2.7

Bij dit artikel worden dezelfde opmerkingen gemaakt als bij het artikel 23.1.6

Godelieve Ponnet,
directeur-generaal a.i.